

SUIKERZIEKTE EN HET OOG
DIABETISCHE RETINOPATHIE

FRANCISCUS GASTHUIS

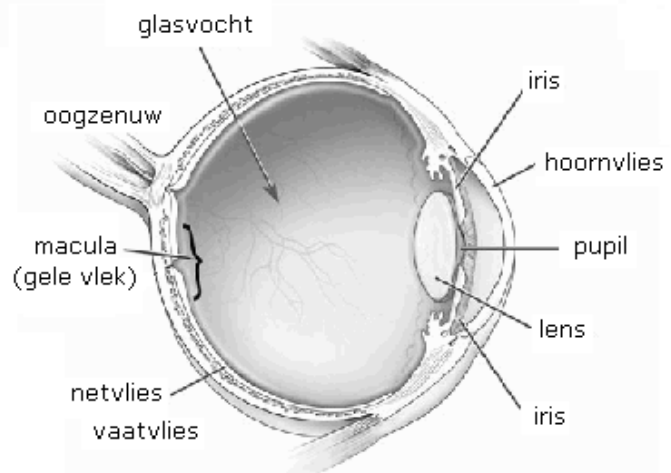
Wat is diabetische retinopathie?

Diabetische retinopathie is een complicatie van suikerziekte (diabetes), waarbij veranderingen optreden in de bloedvaten van het netvlies. Het netvlies wordt slechter voorzien van zuurstof, waardoor groeifactoren vrij komen: een stimulans voor het lekken van bloedvaten en vormen van nieuwe vaten. Wanneer deze schadelijke afwijkingen niet tijdig worden onderkend en behandeld, kan blindheid of slechtziendheid het gevolg zijn.

Hoe ontstaat diabetische retinopathie?

Het ziektebeeld kan twee vormen hebben:

1. De wand van de kleine bloedvaten verandert, daardoor kan lekkage van vocht en bloed optreden. Gebeurt dit in de buurt van de gele vlek (macula), dan kan het gezichtsvermogen verminderen. Dit wordt ook wel diabetische maculopathie genoemd.
2. Vergelijkbare veranderingen kunnen ook buiten het gebied van de gele vlek optreden en hebben geen onmiddellijke invloed op het gezichtsvermogen; dit heet diabetische achtergrondsretinopathie dat echter onder invloed van groeifactoren kan overgaan in de zogenaamde proliferatieve retinopathie, waarbij nieuwe bloedvaten gaan groeien. Deze nieuwe bloedvaten zijn erg broos en kunnen gemakkelijk bloedingen in het glasvocht binnen in het oog veroorzaken of het netvlies ernstig beschadigen met als gevolg slechter zien.

Situatie 1 en 2 komen vaak samen voor. Het risico van het krijgen van retinopathie neemt toe naarmate de suikerziekte langer bestaat. Omdat het mogelijk is dat u geruime tijd aan suikerziekte lijdt zonder dat u daar iets van merkte, is het verstandig uw ogen te laten controleren zodra de diagnose suikerziekte is vastgesteld. In uw ogen kunnen afwijkingen

optreden die (nog) geen klachten geven, maar wel behandeld moeten worden om verdere beschadiging te stoppen. Vraag uw oogarts hoe vaak u op controle moet komen.

Diagnose

Bij het onderzoek door de oogarts worden de pupillen met druppels verwijd, zodat het netvlies goed kan worden bekeken. Door deze druppels ziet u tijdelijk minder goed: u wordt afgeraden zelf de auto te besturen.

Als er afwijkingen worden gevonden, kan het noodzakelijk zijn foto's te maken met contrastvloeistof (zie de folder [fluorescentie angiografie](http://www.sfg.nl/folders), via de polikliniek Oogheelkunde of via www.sfg.nl/folders). Hierbij wordt een kleurstof in de arm gespoten. Soms kan men hier wat misselijk van worden. Met behulp van dit onderzoek kan de oogarts de mate en de ernst van de afwijkingen beter beoordelen.

Behandeling

Het doel van de behandeling is de diabetische retinopathie af te remmen en zo slechtziendheid te voorkomen of te beperken.

Laserbehandeling

Met laserbehandelingen wordt een deel van het netvlies uitgeschakeld, zodat de vraag naar zuurstof daalt en er geen groeifactoren meer geproduceerd worden: de (beginnende) vaatnieuwvorming stopt en/ of de lekkage neemt af.

De voorbereiding op de laserbehandeling bestaat uit oogdruppels om de pupil te verwijden en druppels om het oog te verdoven.

Na de laserbehandeling

Afhankelijk van de aard van de afwijkingen zijn één of meerdere laserbehandelingen nodig. Aangezien de beschadiging van het netvlies door suikerziekte gedurende langere tijd kan doorgaan, kan aanvullende behandeling later nodig zijn.

Indien het gaat om een uitgebreide behandeling, kan er ook een injectie bij het oog gegeven worden voor een plaatselijke verdoving.

Afhankelijk van de uitgebreidheid van de laserbehandeling kan uw gezichtsveld beperkt worden. Daarnaast kan de behandeling uw gezichtsscherpte enigszins nadelig beïnvloeden; u moet dit beschouwen als een investering om latere, ernstigere problemen te voorkomen.

Zie de folder 'Laserbehandeling' voor verdere informatie.

Injectie

Indien er vooral centraal in het netvlies veel lekkage is, en dus veel vocht onder het netvlies zit (oedeem), kan het nodig zijn tevoren een injectie met bepaalde medicijnen in het glasvocht te spuiten, zie de folder 'Injecties in het oog'. Hierdoor neemt het vocht tijdelijk af, waardoor een laserbehandeling beter effect heeft. Het kan nodig zijn om de injecties meerdere malen te herhalen.

Vitrectomie

Als er een bloeding in de glasvochtruimte ontstaat die niet opheldert, kan een vitrectomie worden uitgevoerd. Dit is een operatie, waarbij het glasvocht en de bloeding wordt verwijderd. Tijdens de operatie kan het netvlies eventueel aanvullend met laserstralen of met koude (cryotherapie) worden behandeld. Deze ingreep vindt niet plaats in Franciscus Gasthuis. Mocht het nodig zijn om de vitrectomie te laten uitvoeren, dan wordt u doorgestuurd naar een gespecialiseerd centrum, zoals het Oogziekenhuis Rotterdam.

Goed ingesteld

Stabiele en adequate bloedsuikers zijn essentieel voor een succesvolle behandeling van diabetische retinopathie (HbA1c waarde). Ook bloeddruk en cholesterol spelen een belangrijke rol bij het ziektebeeld. Als deze waarden niet goed zijn ingesteld, kan de behandeling worden bemoeilijkt.

Informeer bij uw internist of huisarts naar uw meest recente waarden. Het kan zijn dat uw oogarts hiernaar vraagt.

Tot slot

Laat bij diabetes mellitus uw ogen regelmatig onderzoeken. Door de steeds betere onderzoeks- en behandelmethoden is het tegenwoordig vaak mogelijk de retinopathie te beperken. In veel gevallen is het daardoor mogelijk blindheid te voorkomen. Toch komt het helaas voor dat ondanks behandelingen het gezichtsvermogen verder afneemt. Dit mag u er echter niet van weerhouden de behandelingen te staken, aangezien in de meeste gevallen de gezichtsscherpte nog veel slechter geweest zou zijn als er niet behandeld zou zijn.

Veiligheidstips

Een aantal eenvoudige tips kunnen ervoor zorgen dat u de behandeling op een positieve manier ervaart.

- Kom nooit alleen, maar neem altijd iemand met u mee: twee horen en onthouden meer dan één! Indien u niet zo goed Nederlands of Engels spreekt, neem dan iemand mee die dat wel kan.
- Als u vragen heeft of bezorgd bent over iets dat u niet begrijpt, vraag het dan aan uw arts, verpleegkundige of ziekenhuismedewerker.
- Wees oplettend en wees er zeker van dat u de juiste medicijnen krijgt. Als u twijfelt vraag het dan aan de behandelaar.
- Lees de folder en de informatie op de website van het ziekenhuis nauwkeurig na. Als u iets niet begrijpt kunt u dit altijd vragen.
- Schrijf de vragen op die u aan de dokter of verpleegkundige wilt stellen. U bent er dan zeker van dat u niets vergeet te vragen in de spreek- of behandelruimte.
- Neemt u alstublieft bij elk bezoek een lijst mee van alle medicijnen die u gebruikt. Zodoende is de dokter precies op de hoogte van uw geneesmiddelengebruik en kunnen fouten worden vermeden. Vertel uw arts of verpleegkundige of u ergens overgevoelig voor bent.
- Het vragen van een second opinion, een tweede mening, is iets dat u zelf kunt beslissen. U kunt over uw verzoek met uw arts praten. Het betekent niet dat de relatie met uw arts is verbroken als u een second opinion aanvraagt.
- Wees actief betrokken bij alle beslissingen over uw behandeling. Het gaat om uw gezondheid!

Opleiding

In Franciscus Gasthuis worden artsen opgeleid tot (gespecialiseerd) oogarts. Dit betekent dat u behandeld kunt worden door een oogarts in opleiding onder directe supervisie van uw oogarts. Daarnaast worden in Franciscus Gasthuis co-assistenten, paramedici en verpleegkundigen opgeleid.

Vragen

Hebt u na het lezen van deze folder nog vragen, neem dan contact op met de polikliniek Oogheelkunde van Franciscus Gasthuis via telefoonnummer 010 - 461 6935.

De afdeling Oogheelkunde is een samenwerkingsverband tussen Franciscus Gasthuis en Het Oogziekenhuis Rotterdam.

Franciscus Gasthuis
Rotterdam Kleiweg 500
3011 BH Rotterdam
010 - 461 6161
www.franciscus.nl

Het Oogziekenhuis
Schiedamse Vest 180
3045 PM Rotterdam
010 - 401 7777
www.oogziekenhuis.nl